СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXIX. Ч. 183. Джерзи Сіті, Н. Дж., субота, 8. серпня 1931. VOL. XXXIX. No. 183. Jersey City, N. J., Saturday, August 8, 1931. THREE CENTS.

КОНҐРЕС ГОТОВ ЗАЯВИТИСЯ ЗА БЕЗРОБІТНУ ПАЙКУ

ВАШИНҐТОН. — Президент Гувер відбув наради зі своїм економічним дорадником Сайласом Стровном, президентом „Юнайтед Стейтс Чембер оф Комерс", і з Джуліосом Барнесом, головою дирекції тої організації, в справі економічного положення.

Стверджено, що слідуюча зима буде щодо безробіття ще гіршою як була остання. Та на думку президента і його дорадників суспільність цього року краще підготовлена, щоби перенести нову крізу.

Найбільше застановлялися над тим, що робити з слідуючим конґресом. Барнес і Стровн були тої думки, що конґрес готов повзяти дуже „соціялістичні" ухвали в справі безробіття. Зосібна готов заявитися за безробітню пайку, проти якої є президент Гувер. Станули згідно на тім, що евентуальність ухвали безробітної пайки можна припинити тільки тим, коли уряд знайде своєчасно кращу розвязку заради безробіттю.

ПРОСЯТЬ УРЯД, ЩОБИ ЗАБРАВ МАЙНИ ПІД СВОЮ КОНТРОЛЮ.

ПІТСБУРҐ. — Кажуть, що це є правда, що Дж. Д. Морро, президент „Пітсбурґ Кол Компані, звернувся до вашинґтонського уряду з пропозицією, щоби федеральне правительство ратувало „хорий" промисл, себто вугільну індустрію. Морро заявив урядови, що вугільний промисл буде цілковито зруйнований, якщо правительство не перебере копалень на свій рахунок. Морро є за те, щоби правительство узнало вугільний промисл як „поблик ютіліті", щоб управильнило продукцію та щоби продукція йшла в парі зі збутом, бо надпродукція являється тепер найбільшим лихом. Уряд буде міг, на думку Морра, задержати сотки тисяч майнерів при роботі, як теж припинити продукцію, бо буде міг закупити деякі копальні і їх замкнути.

НІМЕЧЧИНА ГОТОВА ЗАКУПИТИ 600,000 ЗВОЇВ БАВОВНИ.

ВАШИНҐТОН. — Федеральна Фармерська Рада одержала телеґрафічне повідомлення з Берліна, що Німеччина готова закупити від неї 600,000 звоїв бавовни на кредит, який повинен бути продовжений на три роки.

Фармерська Рада має на складі 1,300,000 звоїв бавовни, якої вона рада би позбутися. Та є тут перешкода. Деякі сенатори є за продаж бавовни Німеччині тільки на тій підставі, що Фармерська Рада закупить таку саму скількість бавовни з нового збору. Інакше, вони кажуть, Фармерська Рада своєю продажею відбере ринок збуту новому зборови.

АРЕШТУВАЛИ 58 ПІКЕТЧИКІВ.

ПЕТЕРСОН (Ню Джерзи). — Поліція арештувала 58 робітників, котрі пікетували шовкові фабрики. Поліція каже, що це пікетовання було нелеґальне.

Одного з арештованих покарано гривною в сумі $50, а інших по $5. Многі не могли заплатити грошевої кари і пішли її відсиджувати в арешті.

ДІТОЧИЙ ПАРАЛІЖ ДЕЩО ЗМЕНШУЄТЬСЯ.

НЮ ЙОРК. — В четвер було в Ню Йорку 103 нових випадків діточого паралїжу. Кажуть, що це число є вже зворотом до кращого.

ЗАПОВІДАЄ ФАРМЕРСЬКІ ЛЯТИФУНДІЇ.

ВИЛІЄМСТАВН. — В Політичнім Інституті говорив професор Т. Ґреґорі з Лондону про майбутнє фармерства. Він каже, що ціна на хліборобські продукти спадає та що цьому можна буде зарадити тільки через зменшення коштів продукції. Фарми, говорив Ґреґорі, мусять бути змеханізовані й управлювані тільки на велику скалю як величезні хліборобські одиниці, які матимуть принаймні 150,000 акрів землі. Це виглядатиме на фармерство, яке тепер практикують совіти.

НІМЕЧЧИНА МОЖЕ ЩЕ ЗАВАЛИТИСЯ ПІД ТЯГАРАМИ.

НЮ ЙОРК. — До Ню Йорку повернув з Німеччини Джекоб Шурмен, бувший американський амбасадор до Німеччини. Шурмен каже, що коли Німеччина не одержить кредитів, то економічно скрахує, мимо тих великих зусиль, які вона виказує щоби здержати катастрофу. Шурмен каже далі, що Німеччина не буде в силі сплачувати репарацій у такій мірі, як вони на неї наложені.

МОЛОДІЖ НАЗАД ДО ШКІЛ!

ВАШИНҐТОН. — Розпочинають велику кампанію за те, щоби молодь не покидала шкіл, а далі вчилася, щоби в той спосіб не відбирала місця праці людям старшим і більш досвідченим та не погіршувала стану безробіття.

ДЕМОНСТРУЮТЬ В ОБОРОНІ АРЕШТОВАНИХ МАЙНЕРІВ.

ФІЛІПІ (Вест Вірджінія). — 400 жінок і дітей демонстрували перед судом і домагалися випущення на волю майнерів, котрі страйкували. На таблицях, які несли демонструючі, були написи: „Наші батьки не є кримінальники", „Ми хочемо їсти".

В СИТІ КАЛЕДЖ ОФ НЮ ЙОРК.

Арнольд Д. Марґолін, відомий жидівський діяч, звісний добре зі своїх лекцій і наукових праць, дотикаючих життя українського народу, буде читати в цьому зимовому семестрі в Ситі Каледж оф Ню Йорк лекції про сучасну Росію.

Як каже програма відчитів, лектор дасть безсторонний огляд економічного, політичного й суспільного положення в Росії від 1900. року. Наперед, буде він трактувати про період російської історії, що скінчився революцією 1917. року. В тій цили представить він короткий історичний начерк царської Росії, змальовуючи при тому російські політичні встанови, сільські та міські орґанізації й російські політичні партії до й після 1905. року. Спеціяльну увагу присвятиться чотиром російським думам та російській внутрішній та зовнішній політиці до вибуху світової війни.

Другий період обійме передовсім безкровну революцію з березня 1917 р., абдикацію царя та тимчасовий уряд Львова й Керенського. Далі большевицький замах з листопада 1917 року, зібрання конституційних зборів та їх розіґнання большевиками. Далі піде огляд конституції Союза Соціялістичних Совєтських Републик та економічної і заграничної політики большевицького уряду. Звернеться увагу на „боєвий" комунізм, „нову економічну політику" та „пятилітку".

Спеціяльну увагу звернеться на аспірації ріжних національних ґруп, що входять у склад Союза Совєтських Републик.

Відчити будуть відбуватися в головному будинку Колеґії, в кімнаті ч. 126, у кождий понеділок, від 8 до 10 години вечером. Перша лекція відбудеться дня 28. вересня.

НОВА ШПИГУНСКА ОРҐАНІЗАЦІЯ В СЕМИГОРОДІ.

„Кувинтул" подає вістку, що в Семигороді викрито нову шпигунську орґанізацію, яка мала свій осідок у Брашові. Поліція перевела вже кілька арештовань, та цілу справу держить у тайні, щоби не перешкаджати слідству.

НІВРОКУ.

Одна еспанська селянка вродила цими днями пятеро дітей нараз. Усі діти живі й здорові — лише дуже маленькі. Ця сама селянка вродила перед двома роками троє дітей нараз і ті трійняки усі живуть і ростуть здорові.

ПЕРЕВІРКА МОЛОКА.

Домішку води до молока (загально знане „хрещення" молока) перевіряють сьогодня при помочі заморожування. Чим менше води має в собі молоко, тим нижче лежить його точка замерзання. Цей спосіб є дуже точний. При його помочі можна ствердити розводнення далеко певнище ніж при помочі дотеперішніх метод. Не потрібно до цього навіть проб у стайні для порівнання. Всякі фальшування молока при помочі хемічних домішок можна легко відкрити при помочі електричної струї. Треба лише зміряти електричну провідність молока.

THE QUESTION OF UKRAINIAN MINORITY IN POLAND DISCUSSED IN BRITISH PARLIAMENT.

Interest in the fate of Ukrainian Deputies in Poland.

IMPRISONMENT AND TRIALS REVEALED BY UNDER-SECRETARY OF FOREIGN AFFAIRS.

LONDON, July 29, 1931. (By mail from the Ukrainian Bureau, London.)—In the House of Commons today Major Elliot asked the Secretary of State for Foreign Affairs whether any progress has been made in regard to the settlement of the Ukrainian question; and, it not, whether he intends to put this matter on the agenda for the next meeting of the Council of the League of Nations?

Major Hills asked the Secretary of State for Foreign Affairs whether he can state how many Ukrainian members of the Polish Sejm are now in prison; how many have been imprisoned without trial; and whether the Committe of Three obtained any assurances from the Polish Govdrnment with regard to the release or immediate trial of those members of the Polish Parliament who have been imprisoned without trial?

The Under-Secretary of State for Foreign Affairs (Mr. Dalton): Since my reply to the hon. Member for East Wolverhampton (Mr. Mander) on the 15th July, no further progress has been reported. A decision whether or not this question shall be placed on the agenda of the Council of the League of Nations will be taken after the meeting of the Committee of Three at Geneva in September. My right hon. Friend has been informed that 17 Ukrainian members of the last Sejm and Senate were arrested since the 1st of September, 1930, of whom one is still in prison and three others are on bail awaiting trial. Of the remaining 13, 12 have been convicted and one acquifed. Three Ukrainian members of the present Sejm and Senate have been arrested, of whom two were also members of the last Parliament and are included in the above figures. One of these three has been tried and convicted. The other two are on bail. All these sentences are subject to revision by higher courts. The Committee of Three received no assurances from the Polish Government regarding the release or immediate trial of these prisoners.

ПРИМАР ПРОВІДНИКОМ БАНДИТСЬКОЇ ШАЙКИ.

Недавно тому в семигородськім місточку Меркуря-Чукулуй поповнено багато вломів, а також два грабункові вбивства. Властям удалося викрити бандитську шайку, якої начальником був примар з села Жосен, повіту Чук, Балош Йон. Банду віддано до суду.

СУДДІ ШОФЕРИ.

В Празі 30 суддів скінчили шоферський курс. Їх приділять тепер як знавців до складу тих судів, що розглядатимуть справи, які походять з автомобілевих, автобусових та мотоциклевих випадків. Також ті чеські поліціянти, що кермують вуличним рухом, дістали наказ вчитися шоферства.

ВЕЛИКИЙ ФРАНЦУСЬКИЙ ПІДПРИЄМЕЦЬ ПРОПАВ.

Підприємець Фелікс Одуен, який адміністрував добра великих товариств нерухомих дібр, чоловік, знаний у вищім паризькім товаристві, зник нараз без сліду, оставляючи дефіцит на 150 міліонів франків. Крім того пустив він у рух на 20 міліонів векслів з фальшивими підписами.

Прокураторія дала наказ розшукати його й приставити до Парижа.

ПРОГРАМА НЕ ВДАЛАСЯ.

Один кремонський фризієр заявив, що він оголить директора цирку в клітці в товаристві трох львів. Коли ввечері фризієр почав голити директора театру, один з львів відхилив двері клітки і з риком вибіг на арену. Перелякана публика почала втікати, а лев тимчасом десь пропав. Намилений директор цирку почав шукати свойого пупіля і по кільканацятьох мінутах знайшов його під одним возом цирку. Вистава того вечера не відбулася, а потурбовані підчас утечі мешканці Кремони домагаються від директора відшкодовання.

БОЛЬШЕВИЦЬКІ МАНЕВРИ.

Червона армія почала великі маневри в окрузі Мінська, 40 кільометрів від польської границі. У маневрах беруть участь усі роди зброї, відділи ріжних контингентів довоєнного вишколення й летунські частини. Маневрами проводять ґенерал Тухачевський, помічник народного комісаря воєнних справ, і начальник совітського ґенерального штабу, Єгоров.

ЗАЛІЗНА ГОРА.

Так можна назвати зовсім справедливо гору Ерцберґ, високу 1534 м., у Горішній Стирії біля місцевости Айзенерц (Залізна руда). Від вершка аж до стіп складається вона з каміння з такою великою домішкою заліза, що по витопленню дає 50% чистого заліза. Від 12. століття добувають з неї залізну руду. Сама вона виглядає як велитенські сходи буро-фіялкової краски, що сягають ген до неба. Усіх сходів є 60. Колись належала вона до німецького цісаря Максиміліяна (1493—1519). І якраз із заліза гори Ерцберґ велів Максиміляи виливати перші модерні гармати. Сьогодня витоплюють залізо з Ерцберґу печі Альпейського Монтана Товариства. Щоб уявити, скільки заліза добувають річно з цеї залізної гори, вистарчить навести, що в 1928 р. добуто там 1 і три чверти міліона тон залізної руди.

ФОСФОР НА ЗІРКАХ.

На землі маємо фосфору подостатком. Та досі не вдавалося астрономам виказати його в спектрах зірок. Щойно в останнім часі виказав Д. Струве, що в спектрі одної з так званих зірок Гелїюм побіч ліній водня виступають також і лінії фосфору.

УДАР ГРОМУ.

Грім ударив у залізничу будку ч. 25 між Калиневом і Конюшками (залізничий шлях Львів—Самбір) і вбив 60-літнього господаря Василя Пітулу та ранив Івана Ганца з Піняи, пов. Самбір, що переходили біля тієї будки.

НОВА ІНТЕРПЕЛЯЦІЯ ЗА УКРАЇНУ В АНҐЛІЙСЬКІМ ПАРЛЯМЕНТІ

МІНІСТЕР ГОВОРИТЬ ПРО АРЕШТИ УКРАЇНСЬКИХ ПОСЛІВ.

ЛОНДОН (Почтою від Українського Бюра в Лондоні). — В середу, дня 29 липня, питав посол майор Елиот міністра заграничних справ, чи зроблено який поступ у розвязці українського питання під Польщею, а коли не зроблено, то чи справа буде поставлена на порядок дня найближчого засідання Ліґи Націй.

Майор Гилз питав міністра заграничних справ, чи він може сказати, скільки українських послів є тепер у тюрмі без суду та чи Комітет Трох дістав які запевнення від польського уряду, що він випустить сейчас тих українських послів до польського сойму, котрих увязнено без суду.

Заступник міністра заграничних справ, Далтон, відповів на запити так:

Від того часу, як я давав відповідь послови з Іст Волвергемптону (п. Мендерови) дня 15 липня, не було донесення про дальші поступи в переговорах. Чи справа буде чи не буде поставлена на порядку дня Ради Ліґи Націй у вересні, це буде залежати від вирішення Комітету Трох у Женеві у вересні.

Анґлійський уряд дістав інформації, що від 1 вересня 1930 р. арештовано 17 Українців послів і сенаторів та що один з них є ще в тюрмі, а три інші знаходяться на волі за кавцією та ждуть суду. З 13 інших 12 засуджено, а 1 звільнено. З теперішнього сойму й сенату арештовано 3 Українців (з них два були також членами попереднього сойму та є вже вчислені в попередні числа). Одного з тих трох вже суджено і засуджено. Два інші знаходяться на волі за кавцією. Всі присуди вижидають на апеляційне вирішення у вищих судах.

Комітет Трох не дістав ніякого запевнення від польського уряду щодо випущення на волю цих арештованих.

Анґлійський парлямент пішов на вакації дня 1 серпня та пічне дальші засідання аж по вакаціях, які треватимуть до 20. жовтня.

ЕСПАНІЯ ДУМАЄ РОЗВЯЗАТИ МОНАШІ ЧИНИ ТА СКОНФІСКУВАТИ МОНАСТИРСЬКІ ДОБРА.

МАДРИД. — На внесення крайної лївиці парляментарної комісії, що виробляє начерк будучої конституції Еспанії, комісія постановила предложити еспанській конституанті проєкт конституції, по якому монаші чини мають бути розвязані, а їх маєтки сконфісковані та передані на нарід.

ВЖЕ Й ФРАНЦУЗИ ЧУХАЮТЬСЯ.

ПАРИЖ. — Французькі доми гри по французьких купелевих місцевостях, що робили звичайно кольосальні зиски з туристів, починають відчувати загально-світову депресію. Їх власники віднеслися до уряду Франції з домаганням допомоги, кажучи, що вони платять урядови величезні податки, а коли їм Франція не поможе, то вони всі побанкротують.

АМЕРИКАНСЬКІ ЛЕТУНИ ПРИБУЛИ ДО ЯПОНІЇ.

ТОКІО.—Американські летуни Ґерндон та Пенґборн прилетіли в четвер вечером до Японії. При висіданню їх арештувала японська поліція під закидом воєнної шпіонажі, якої вони мали допуститися, перелітаючи понад японські форти.

Американський амбасадор вияснив, що летуни навіть не знали, що під ними знаходяться форти, і їх випущено на волю.

ҐАНДІ ОБІЦЮЄ СПІВПРАЦЮ З АНҐЛІЄЮ.

БОМБЕЙ (Індія).—Ґанді, провідник індійських націоналістів, пише в своїм орґані, що він буде співпрацювати з Анґлією та що він готов на компроміс з Анґлією щодо управи Індії.

МОСКВА ДАЛІ ЗДИРАЄ НАСЕЛЕННЯ.

МОСКВА. — Фінансовий комісаріят стягнув з населення Росії як нову позичку суму 1,600 міліонів рублів.

Комісаріят каже: „Ні один робітник не відмовився від участи".

КИДАЮТЬ ВІЙНУ, БО ЙДЕ ГОЛОД.

ШАНҐГАЙ (Китай). — Три домашні війни в Китаю перервано з огляду на голод, який щораз більше поширюється по країні через цю війну.

Тепер Китайці ждуть зовнішньої допомоги.

АВСТРІЙСЬКО-СЕРБСЬКЕ НЕПОРОЗУМІННЯ.

БІЛГОРОД. — Сербські ґазети пишуть про те, що Австрія толерує заговори хорватських націоналістичних терористів, які останніми часами стали нищити сербські залізниці.

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сити і Заграниці:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$2.75

За оголошення редакція не відповідає.
За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
З Канади належить еисилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Телефон „Свободи": Montgomery 498. Тел. У. Н. Союза: Montgomery 1838.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ХАРАКТЕР ЗАВАЖИВ

Сталося в Німеччині те, чого не надіялися не тільки вороги Німеччини, але й її найбільші симпатики, а навіть найбільші німецькі оптимісти. Бо ото в дні, коли по тритижневій фінансовій паніці відчинено німецькі банки і дозволено публиці витягнути з них відразу навіть усі свої ощадности, виявилося, що в цей день зголосилося по гроші менше Німців, ніж це бувало у звичайні дні.

Щоби зрозуміти вагу цеї події, треба мати на увазі величезну паніку, яка обхопила ввесь німецький нарід зприводу надзвичайної державної фінансової кризі й задержання виплат ощадностей з боку найбільших німецьких банків. А паніка та не була вислідом якихось сплетень, а тільки наслідком дійсного катастрофального фінансового положення держави.

В інших державах могли би мешканці переходити таку крізу з меншим страхом, але німецький нарід уже перейшов таку катастрофу й знає добре, як то дійсні гроші перемінюються в одну мить у папірці з міліярдовими числами, але безвартісними.

Дотого самий німецький уряд не закривав фактів, але виразно підчеркнув, що Німеччина переживає страшну крізу, та що в тій крізі є один вихід: віра у свої власні сили, у свій власний нарід, у свою власну державу.

До німецького народу не відозвався у теперішній важкій хвилі ніякий кайзер, ніякий князь, лицар чи ґенерал, як це бувало в давних часах, а німецький канцлер Брінінг, донедавна невідома майже особа, яка тільки завдяки републиканському устроеви змогла дістатися на таке визначне й відповідальне становище. І отсе він звернувся тепер до німецького народу й звернув його увагу, що цілий світ глядить тепер на нього, як він поводитиметься у теперішню скрутну хвилю, чи виявить довіря до свого уряду й до своєї держави і чи кождий громадянин вище поставить свої власні дрібні інтереси, себто свої зложені по банках гроші, від інтересу нації.

Це не був зворот до одиниць, до вибранців народу, а до міліонів з народньої маси. І ось та маса, яка не так давно стільки вже принесла була жертв крови й майна в інтересі держави, виказала ще й тепер національну здисциплінованість і готовість до нових жертв. І тим скріпила державу морально й фінансово та піднесла престіж німецького народу до нових висот. Навіть повоєнний страшний матеріялізм показався заслабим супроти сильного характеру німецького народу.

О. Сновида.

АБО ПАН, АБО ПРОПАВ

(Новий курс Сталіна)

Світ має нову сензацію. Диктатор Росії Сталін заповів новий курс своєї політики, який дуже заважить на майбутнім большевицького режиму.

Як відомо, програма 5-літки, програма нагальної індустріялізації Росії, стрінула такі трудноші, яких большевики не сподівалися. Збудованих фабрик не можна пустити в рух, а тут ще й — зле працюють. В деяких місцях, нпр. в Донбасі, положення просто катастрофальне. Інжинірів позасилано або розстріляно (за „саботаж"), а робітники, що уважають себе панами в державі, працювати не хочуть. Бо привчили їх большевики до думки, що на них — чи взагалі на місто — має працювати село. При таких обставинах не дивно, що з індустріялізації нічого не виходить, та що Сталінові треба було видумати щось, щоб вивести СССР. з катастрофального стану...

Щож він видумав? Передусім — рішив привернути права інжинірам і майстрам. Декого з них амнестіював, а всім обіцяв вище винагородження і ліпше становище в фабриці, де — відтепер — вони, а не робітники матимуть повну владу. Дальше — для робітників запроваджується акордову платню („від штуки") — цебто форму, яку большевики і соціялісти — поки не захопили влади — страшенно поборювали як „буржуазну експльоатацію". По третє — запроваджується сувору відповідальність робітників за якість праці і за ушкодження машин. Нарешті — загострюються всі інші немилі для робітників розпорядки, як прикріплення до фабрики, іноді — примусова праця, заборона без дозволу влади зміняти заняття і т. п. Деякі газети тішаться й кричать про поворот СССР до метод праці капіталістичного світа. Але це нісенітниця. На селі большевики давно вже зрадили соціялістичні засади й перейшли до панцизняних метод. Та не в тім суть. Суть в іншім: в тім, що, ограбивши до нитки буржуазію міську і сільську (селянство), большевики опинилися коло порожнього корита. Отже нічого їм тепер не лишається, як — або признати своє банкротство, або — зачати визискувати пролетаріят, упривілейовану клясу СССР. До цього визиску тепер і приступив Сталін. Не лиш практично, але й теоретично. Відтепер „нажім" (натиск) на робітника є засадою (очевидно з покликанням на Маркса і Леніна) наказом згори, який мають виконувати всі партійні і совітські уряди на місцях. Досі — кепсько жилося „пролетарятові" в соціялістичнім „раю", але він був клясою пануючою, упривілейованою. Відтепер ним таксамо командуватимуть і так само його визискуватимуть, як всякого „буржуя" або „куркуля" під доглядом чека та інжиніра.

Змарнувавши і пропивши цілий маєток нації, большевики — як голодні вовки — кинулися на міське робітництво. Воно тепер має недосипляти і як віл врацювати, на славу „диктатури пролетаріяту". Воно стратить свої привілеї і „здобутки революції"! Ясно, що робітництво цього довго не витримає. І воно вже зачинає протестувати. Вже зачинає солідаризуватися з селом. Вже піднохить голос проти нечуваного обману, яким є ота „диктатура пролетаріяту". Поки вона виконувалася над буржуазією (хоч як бідною), мала вона бодай тінь оправдання. Але диктатура пролетаріяту. в цілях визиску тогож таки пролетаріяту — це такий абсурд, який довго істнувати не може!

Сталін виграє свою останню карту, а разом з тим і цілий режим большевицький. Він вступив у небезпечну стадію, яка кождої хвилі може привести до вибуху революції.

„ЧОГО НЕ ПИСАЛИ ПРО ПОЛЬЩУ НАВІТЬ УКРАЇНЦІ — ЦЕ ПИШУТЬ ЧЕХИ"

Під таким заголовком помістив украіножерний краківський „Ілюстрований Курер Цодзєнни" донис з Праги, котрий тут у дословнім перекладі подаємо. — Редакція.

Редакція.

Уже від довшого часу веде чеська преса завзяту кампанію проти Польщі — беручи в оборону українських саботажистів.

Українські протипольські круги мають у Празі спеціяльне пресове бюро: „Украінкор", котре обслугує цілий ряд чеських дневників фальшивими інформаціями. Зі своєї сторони чеська преса дуже охоче користає з клевет і пропаґандових матеріялів, доставчуваних їй тою агентурою. А потім появляються на сторонах чеських часописів статті, котрі в безличний спосіб зогиджують Польщу.

Чеська преса не затаювала навіть спершу жерела, з котрого дістає ті вісти, оклеветуючі Польщу. Під дотичними статтями підписувано як автора „Украінкор", а це виказувало явно, що те кореспонденційне українське бюро стоїть у близьких відносинах до тих часописів. І щойно, тоді, коли „Ілюстровани Курер Цодзєнни" підніс з цеї причини крик — перестали чеські дневники чванитися своїми зносинами з Українцями і тепер друкують свої напасти на Польщу уже без підпису тої агентури.

В останніх часах навіть католицька чеська преса, що попередно досить безсторонно відносилася до Польщі — почала в нечуваний спосіб нападати на Польщу та поміщувати таки на перших своїх сторонах просто безличні статті.

Щодо цього — то треба признати першенство празькому дневникови „Чех", котрий може почванитись таки першорядними осягами в провадженню протипольської пропаґанди.

І так помістив недавно празький „Чех" вступну статтю під заголовком „Крик катованих", підписану Альфонсом Нечасеком.

Можна сміло сказати, що вона є чимсь одиноким в своїм роді і що таких поганих і підлих клевет ми не привикли читати навіть на сторінках українських газет. „Чех" пише ось що:

„Українська Народна Рада в Польщі вислала була пропамятне письмо проти нечуваних звірств, яких допустилися польські урядові в Західній Україні. В тій новій скарзі подано 183 фактів терору, що є суперечні не лише з понят тям культурних і язикових прав, але навіть з елементарними поняттями людськости!

„Читаючи описи тої так званої „нацифікації" та подвигів польських уланів і жандармів, висланих до українських сіл — чоловік є прямо оголомшений.

„Подвиги ті пригадують іменно напади старинних Гунів і Аварів. Попросту кров стікнається в жилах, читаючи о писи тих бестіяльних дикунств, яких допускаються в польських тюрмах на вязнях.

„Вичислювання тих фактів пригадує переслідування перших Христіян, з цею лише ріжницею, що таких вирафінуваних, новочасних способів мучення — погани не знали".

В дальшім продовженню тої обширної статті наводить „Чех" обставини, котрі й справді можуть оголомшити читача.

Найстрашніші оповідання про підземні пивниці „Чеки" є просто дитинною іграшкою в порівнанню з тими „фактами", які подає „Чех".

Жаден автор оповідань про авантюрничі пригоди не був би в силі щось такого вигадати, як це робить „Чех".

„Нема держави, — читаємо в кінцевих реченнях тої статті — котра би в такий дикий спосіб гнобила свої міліонові меншости, як це робить Польща. Це є справді культурною ганьбою, що в середній Европі, в XX-тім столітті, в століттю гуманітарности (людяности) та суспільної опіки може істнувати така цілком середновічна держава".

Ось як інформує про відносини в Польщі і про Польщу чеська католицька преса, преса буцімто дружньої держави, котра однак при кождій нагоді старається ударити нас ножем у плечі.

Чеські урядові круги, а також і чеська преса підносять дуже часто з достойним подиву фарисейством — що погіршення польсько-чеських взаємин треба покласти на рахунок „протичеського" настрою польської політики. Ми (то є редакція „Ілюстрованого Курера Цодзєнного") запитуємо: чи в Польщі знайшовсяб який часопис — без огляду на політичні переконання — котрий би писав такі річи про Чехів, як той часопис „Чех" — про Поляків? Наші (польські) протичеські виступи мають на меті одиноко оборону прав польської меншости в Чехословакії. — Ми (Поляки) опікуємося нашими земляками, гнобленими в безстидний спосіб чеським урядом.

Але ніколи не появилися на сторінках польських часописів брудні пашквілі, оперті на брехнях ворожої пропаґанди, ніколи, навіть підчас критики чеських відносин, ніодин польський дневник не переступив міри предметової і допускальної критики.

Може остання стаття „Чеха", котру з уваги на наведені там страхіття, годі навіть у цілости навести — може бодай та стаття здере нарешті чехофільську перевязку з очей всіляких наших польських „дійчів".

Чи тих людей нічого не переконає? Ані насильства супроти польської меншости в Чехах, ані безличні напади чеської преси, ані явне підпирання ворогів, чигаючих на цілість польської републики?"

Оттаким „невіньонтком" представляє себе украіножерний краківський „Ілюстровани Курер Цодзєнни". Але вже і тим, що згадує про ту знамениту статтю „Чеха", робить нам той „Курерок" велику прислугу і дає знати нашим галицьким Українцям, що в культурнім світі зачинають пізнавати дійсну Польщу.

ПОДЯКА.

Я, нижче підписана, складаю сердечну подяку У. Н. Союзови за скоре виплачення мені посмертного в сумі $1,000 по моїм мужу Теодорі Катулька.

Юстина Катулька.

ВИКЛАДИ А. Д. МАРГОЛІНА

В. Будзиновський.

ТРИ ПОКОЛІННЯ

(Свобідно за Купером)

(16)

Капій підійшов до рисів, оглянув їх і каже:

— Шкірки нідочого, бо Медвідь дуже подер їх. Злуплю тільки з голови, щоби дістати премію.

Держачи в руках два скальпи, Капій знов приступив до дівчат. Ольга вже сама підвелася і, сидячи на землі, слухала оповідання Варки. Варка стала Капієви дякувати за ратунок.

— Ви не маєте за що дякувати, — Капій перебив. — Я дякую вам за те, що ви з власною шкодою задержали рися на моїм шляху аж до мого приходу. Як би не ви, як би не смерть вашої собаки, то я був би з тим котом цілком не зійшовся. Ви наїлися страху, Ольга може розхорується, ваш Медвідь погиб смертю лицаря, а я возьму гроші! Як я вас приставлю до хати?

— Ми сюди підпливли човном і хотіли вернутися лісом. Тепер сумніваюся, чи Ольга буде могла так далеко йти пішки.

— Піду — Ольга перебила. — Вже чуюся ліпше.

— Про се й не думай, дитино! — Капій заперечив. — Перевезу вас лодкою. Як треба буде, то до берега Ольгу занесу на руках... Ти, Варко, будеш мати силу зійти сама на долину?

— Я й лісом зайшла би до хати пішки. Мною не журіться. Чи Медведя лишимо тут так, щоби його рознесли лиси й вовки?

— Ту вірну собаку я загребу на місци, де впала. Та не тепер. Вперед мушу вас приставити до хати. Покищо накрию його так, щоби хижаки не мали до нього приступу.

Капій понакладав на собаку всякого гилля і поверх него наклав каміння. Обезпечивши так собаку перед хижаками, хотів Ольгу взяти на руки. Вона відсунула його, кажучи, що сама піде, бо сила вже вернулася. Зійшли вниз, де стояв їх човен і душогубка Капія. Капій прив'язав душогубку до човна. Варка сіла при кермі, Капій при веслах, Ольгу посадили на лавці між Варкою і Капієм. Капій греб кріпко, отже озеро переплили дуже скоро. Коли причалили до місця, де все стояли човни, дівчата сказали, що опіки вже не потребують і до хати підуть самі. Подякували Капієви ще раз і пішли. Капій пересівся на душогубку і відплив у сторону своєї хати.

Капій мав другий ключ від колодки. Відчинив хату, увійшов до неї і по хвили вийшов. Замкнув хату назад як була, спустив собаки і з ними пішов у ліс на Кандибі, щоби, як обіцяв дівчатам, загребти Медведя. Ледви прийшов на місце і став скидати накидане на собаку каміння, його пси загарчіли, позираючи на кущі праворуч. Капій вхопив рушницю і склав її до стрілу.

— Не стріляйте, бо то не олень! — в кущах хтось крикнув. І собакам прикажіть, щоби не брались до моїх литок. То я, ваш приятель.

З кущів висунувся Футрик, та став пильно роззиратися.

— Що ви тут згубили? — Капій спитав його не дуже приязно.

— Я не згубив нічого, але надіюся знайти щось. Нині хтось стріляв тут. На вашім рукаві кров.

— А хтож стріляв би тут, як не я?!

— Деж той олень?

— Який олень? Чи кождий мисливий лише до оленя стріляє?

— Люде казали мені, що нині ваші собаки гнали за оленем.

— До оленя я нині не стріляв.

— Не до оленя? А що тут під тою купою ріща?

— Як хочете знати, то підійдіть самі.

Футрик схилився, повідкидав ріща. Побачивши мертву заскровавлену собаку, відскочив і крикнув:

— Ви застрілили Медведя Жулицького? Він може напав на вас?

— Придивіться йому ліпше. Чи таку рану, як та на шиї або на череві, робить куля?

— Хтож се зробив?

— Ось ті коти, що лежать там під деревом.

Футрик озирнувся і аж тепер побачив оба рисі.

— То ви до них стріляли, не до оленя?

— Як не можна стріляти до оленя, то стріляю коти. Як не мясо, то гроші дадуть мені.

— За рисі висока премія. Відси підемо до вашої хати. Я там напишу вам посвідку, що то ви їх застрілили. З посвідкою підете до Жулицького і він зараз виплатить вам премію.

— Посвідка мусить бути написана в моїй хаті? Доконче в моїй?

— Ваша хата найблизша.

— До моєї хати не впустять вас мої собаки.

— А то чому?

— Бо вони знають, кому вільно переступити поріг моєї хати, а кому не вільно.

— Чомуж би мені не вільно було?

— Бо ви, саме ви чогось доконче пхаєтеся до неї. Як би не те, що на ваше щастя надбіг оцей і собаки пігнали за ним, вони були би розшматкували вас вже тоді.

— Вони справді кинулись на мене?

— Хочете мати пробу? Лиш скажу їм слово і ви зі своїми литками попрощаєтеся... Дзявкун! Чорний!...

— Не хочу, ні! Робіть проби на інших... на злодіях.

— Хіба не злодій той, що непрошений пхається до чужої хати? Кажу вам ще раз: ваше щастя, що собаки пішли за оленем. Як би не те, то були би розшматкували вас. Гадаєте, що вони були би не знайшли стежки на скалу, з котрої ви протинали ремені? Олень спас ваше життя.

— Верзете, самі не знаючи що.

— Я вам щось скажу, любий Футрику. Я не годен збагнути, що з віт таких блудахів, як я і Сарабай, може бути таке дуже цікаве для такого пана, як ви. Хоч знаєте, що моя хата не для вас, ви силкуєтеся злодійськими способами влізти в ту мою бідну хату. Зробіть ще раз таку пробу, як нині, як взагалі будете крутитися коло моєї хати, то з вами або мої собаки розмовляться, або моя рушниця.

Футрик випрямився і промовив грізно:

— А я скажу вам, старий упертюху, що я тут заприсяжений сторож ладу і закона. Як знаю, що ви переступаєте закон, а знаю се дуже добре, то маю право вступу до вашої хати. Як схочу, то таки перетрушу її, хоч би по трупах ваших собак, хоч би по вашім трупі!

— Йдеш ти від мене, гадино?! — Капій гукнув, підвівши рушницю. — Щезай відси, за ким чорт спокусить мене вигнати з твого тіла твою чорну душу!

Футрик знав Капія. Знав, що то не пуста погроза. Відвернувся і відійшов. Капій випорпав ножем яму, вкинув Медведя, присипав землею і наклав велику купу каміння. Скінчивши со роботу, взяв рушницю і пішов до хати. На порозі сидів Андрій. Капій розказав йому про пригоду з дівчатами і про свою стрічу з Футриком.

— Погано! — Андрій сказав, вислухавши. — Хто знає, чи вам не треба буде сю хату таки покинути. Добре, що є печера. Там Футрик не знайде вас.

— В літі ся печера добра для всіх нас. Може ліпша, як ся, в котрій зачинена хата. Для мене і для Гната вона й в зимі добра. Не так для тих, що ввесь свій свій вік жили в ліпших хатах.

— Я гадаю, що ся буря буде тілько хвилева, та що на зиму будете могли назад вернутися до хати.

Футрик просто з ліса пішов до Жулицького. Від Бриняка довідався, що Жулицький з Чапраном поїхали кудись, не кажучи нікому з челяди, куди і коли вернуться. Футрик погадав собі, що мабуть донька знає, отже пішов до саду, де Варка була з Ольгою. Попросив Варку на бік на хвилину розмови.

— Я прийшов до вашого батька в дуже важній і дуже пильній справі. Треба доконче зараз перетрусити хату Капія. Не хочу зробити сего на власну руку. Я волів би мати письменний приказ вашого батька, бо він тут суддя.

— Перетрусити хату Капія? — Варка спитала здивована і стривожена. — Або він злодій?

— Щось таке, неначе злодій. Нині він застрілив оленя.

— Застрілив оленя? Хто вам сказав?

— Не сказав ніхто. Саме тому, що нема свідка, треба у него захопити свіжо злуплену шкіру.

— Як нема свідка, то ліпше лишіть се. Не велику зробив шкоду, як застрілив одного оленя, тоді, коли за пару днів буде йому вільно стріляти досхочу.

— Як би то сам олень, то я може прижмурив би око. Та мене вже давно кортіло... гм... Як би то сказати?... Чи ви знаєте, хто такий той Андрій Градецький?

— Яка звязь між оленем Капія і Градецьким? — Варка спитала, паленіючи.

— Ви не цікаві, хто є той, що живе під вашим дахом, принятий вашим батьком неначе член родини? Чи то безпечно такого не знати хто держати в хаті?

Зразу Варка хотіла Футрикови сказати, що се їх домашня справа, але цікавість перемогла і вона спитала:

— Чим же він міг би бути небезпечний?

(Дальше буде).

A SHORT HISTORY OF UKRAINE.

(Prepared by Stephen Shumeyko, LLB.)

2. The Slavs.

The Slavs were an ancient race from whom the Ukrainian race has descended. Early historians called them Venetas. The word Slav first comes into being shortly after the time of the Birth of Christ. However, all authorities agree that the Slavs existed over two thousand years prior to the birth of Christ. The section of the country around Kiev is regarded as the birthplace of the Slav Race. To the north of the Slavs were the Lithuanians, past the Vistula River were the Huns, in the northwest were the Finns, and in the south various wandering nations.

In appearance the Slavs were ruddy, tall and strongly built. Although aggressive, they were mentioned by many contemporary historians as being very kind and courteous. They lived by farming, hunting, fishing and grazing. They were also adept in making cloth and implements of metals.

The Slavs lived in wooden houses, built far apart from one another. Space was plentiful and everyone had his farm, for the Slav was primarilly a tiller of the soil. The homes in which they lived were bare and plain. In the center of the house rested a large flat rock which served as a fireplace. There was no chimney, except a hole in the wall under the eaves. The windows were very small and had no glass in them, but were covered with thin skins of animals to keep out the cold during the cold seasons. For that reason the homes were quite dark and not airy.

The clothing was very plain, usually made of skins of animals. Only the wealthier could afford cloth. It usually consisted of a rough shirt and a jacket, and in the wealthier class a cloak. For footwear they had some sort of sandals, or moccasins. Their weapons usually consisted of spears, knives, swords, hatchet and bow and arrow.

All implements were at first made of wood and stones. Later, upon the discovery of metals, they were made out of these metals. Needles and awls at first were made out of bones or fish bones.

The Slavs worshipped many heathen gods. The most important of them was Perun, god of thunder. Whenever the skies became overcast with dark heavy clouds, and it thundered, they used to say that Perun was walking through the skies and casting thunderbolts at sinning people. Another of their gods was one known as Dazhboh, who gave people luck and riches. Wolos took good care of the cattle. There were many other gods, gnomes, elves, who were supposed to inhabit the homes, forests, lakes and rivers.

The Slavs worshipped these gods, and sacrificed to them animals, fruits, breads and meat. They built images which were placed on top of mountains, or under old trees, and there they worshiped these images. In the winter they celebrated a holiday known as Kolyada, by feasting among bunches of straw, consulted the fortune tellers and sang simple songs. During the summer they had a festival known as Kupallo about the same time as we today celebrate the holiday known as St. John (in the early part of July). This festival they celebrated by making large fires, and jumping through the flames, driving the cattle through the flames, in belief that these actions would protect them from illness. Today many of our customs and holidays can be traced back to these ancient pagan holidays.

They believed that after death a person goes to a happier world, a paradise. In this paradise people were supposed to live in beautiful gardens, among green trees, singing and playing. In order to make sure that the deceased person would be prepared for the life hereafter, they put in his grave all those thinigs which he would have needed on this earth, beautiful clothes, weapons, implements, food and drink. Some times they burned the corpse on some high hill and then threw into this fire some of the property of the deceased. Then they would take the ashes and put them into an earthenware jar, and bury it in the ground. On that spot they then used to erect a high mound and on top of this mound they put up a post with the name of the deceased inscribed on it. Every year thereafter, they would have a feast on the anniversary of the death of the deceased person. This feast was known as "Tryzna."

The Slavs lived in tribes. To each tribe belonged those who had the same religion and habits. These tribes had various names. Near the Dnieper on the immense farm lands lived a group of tribes known as "Polyane" (meaning farmers); nearby in the forests lived other tribes known as "Derewlyane" (Foresters); on the north "Seeveryane" (derived from "seever" in slavic, meaning north). Near the Buh lived the "Duliby," near the Carpathians "Chorwaty," near the Dniester "Tyvertsi," and near the Boh "Ulechi." Each tribe lived apart from the other and at its head was a leader who was elected. These leaders were not nobles or kings in the sense of the words. They were of the more inteligent or more warior type elected by the people. All of the power lay in the hands of the "viche," which means general assembly. The "viche" had power to declare war and regulate the tribes at all times. This was the case during the sixth and seventh centuries. It is only about the tenth century that we hear of the nobility appearing. However, even then the nobility was inferior in power to the "viche."

(To be continued).

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

САВТ БРУКЛИН, Н. Й. Бр. св. О. Николая, від. 293, повідомляє своїх членів, що місячний мітінґ відбудеться в суботу, 8 серпня, в годині 8-ій ввечір, в гали парафіяльній. Всі члени обовязані явитись, бо є важні справи до полагодження. Члени, котрі ще не звернули тікетів з пікніку, мають на сім мітінґу звернути тікети або за них заплтаити. Довгуючі члени коли не вирівнають свої хзалеґлостий, будуть суспендовані. — Теодор Вальорний, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Укр. Запомогове Тов. Дністер, від. 361, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що збори відбудуться в суботу, 8-го серпня, в годині 8-мій ввечір, в Укр. Нар. Домі, 217-19 Іст 6-та вулиця. Кождий член має явитись на сих зборах, бо є важні справи. Головною справою є прогулька на бовті, котра має відбутись 23 серпня. Кождий член мусить взяти тікети на зборах, бо розсилати не будеться. Пригадується довгуючим, щоб вирівнали свої належитости. Приводіть нових членів і не забувайте про своїх дітей та вписуйте до У. Н. Союза. — Мих. Гуцуляк, предс.; Д. Костишин, секр.

Чоловік: Ти відкіля приходиш?

Жінка: Я ходила до лікаря. Він каже, щоби я вже не співала.

Чоловік: А бачиш! Ти вже давно повинна була піти до лікаря!

„ВОВКУЛАКА".

До психіятричної кніники в Томську прислали чоловіка, з яким власти західнього Сибіру мали вже часто до діла з приводу його дивного способу життя.

В лісах над берегами Іртіша жив уже від довшого часу якийсь чоловік, зодягнений у шкіри звірят. Жив зовсім як первісні люди. Літом жив під голим небом, а зимою в землянці, яку собі викопав. Живився лісовими звірятами. Їв виключно сире мясо і корінці. Знав знаменито ловити й убивати дичину, але й падлиною не погорджував. Кілька разів передавали його околичним властям. Та він просив, щоби позволити йому жити його способом. Тому, що не знали, що з ним почати та що не заподіяв нікому нічого злого, то за кождим разом пускали його. Але він усе більше дичів, ба навіть став кидатися і на людей, а навіть одної ночі приловили його, як випорпував мерця з гробу. Тепер переслали його для психіятричних дослідів до Томська. Тут не виявляв він познак божевільного, а навіть робив враження образованого. Своїм поведенням пригадував тих босяків з західнього Сибіру, які перед війною цілі літа мандрували з місця на місце, не бралися за ніяку роботу та жили звичайно з милостині. Як наближалася зима, приходили до першого-ліпшого пристава і зголошувалось як безробітні і безпритульні. Коли питалися про їх націоналії, все казали, що вже не пригадують собі, як називаються і не памятають ніяких дат. Звичайно відсилали їх до арешту, а в літі випускали на волю. І вони були вдоволені з того. Таких людей звали там „Іванами Забудьками".

А теперішній „вовкулака" знад Іртіша казав, що він за царя був урядовцем, а вреволюції втратив службу. Теперішнього життя не розуміє і не всилі зжитися з совітськими порядками. Все більше ставала огидливою для нього тиранія теперішніх володарів Росії, повне здавлювання особистої свободи та обида людської гідности. Душею його заволоділа ненависть до людей і до створених ними нових порядків. Він почав завидувати щастя небесним птицям і звірятам сибірських тайґ, які від нікого не є залежні, не знають якихсь усе нових законів і житуть у свободі. Чому він народився людиною, яка не знає, що то безжурність і воля? Як герой з повісти Достоевського, закінчив він словами: „Що мене обходять іще ваші закони? Виступаю з вашої суспільности!" Покинув людські оселі та пішов між лісові звірята, щоби бути таким свобідним як вони.

Психіятри томської університетської клініки ствердили, що тут заходить дуже цікавий і рідкий припадок параної (замрачення ума).

— Чи ти вже мав коли який нещасливий випадок на залізниці?

— Так, раз, як залізниця переїздила тунелем, я замісць дівчини поцілував її батька!

—о—

— Усе, що пише мій син, люди вичитують з дуже великим зацікавленням.

— Щож він пише? Повісти, чи оповідання?

— Ні, він пише списи страв для гостинниці, в якій працює.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

БРІДЖПОРТ, КОНН.

Мітінґ Стейтового Комітету.

Український Стейтовий Комітет відбув своє засідання дня 3 серпня ц. р. в гали коло Укр. Нар. Церкви в Бріджпорт, Конн. Члени з ріжних околичних місцевих комітетів взяли участь в цім засіданню і всі щиро обговорювали справи, якби нам найлучше піддержувати в боротьбі наш нарід і його ріжних борців за визволення свого народу. Обговорено докладно справу Центрального Комітету в Ню Йорку. П. Калина переповів присутним про ріжні рішення, які перейшли на зборах Центрального Комітету в Ню Йорку і завзивав представників ріжних місцевих комітетів, щоб піддіржували рішення і відпоручення.

Обровоpено також докладно справу пікніку, який скликує Стейтовий Комітет на день 6 вересня в парку Венґриновича в Бріджпорт, Конн., в 1-шій годині пополудні.

На цей пікнік постановлено запросити ріжні українські хори, щоби своїми музичними виступами помогли розвеселити українську душу.

Вибрано комітет, який має постаратися, щоб було все потрібне до забави.

На бесідників на пікнік запрошено о. Гулина з Ню Гейвен, Конн. (по українськи), а проф. Теодора Галенду з Гартфорд, Конн. (по англійськи).

Тео. Галенда, рекордовий секр.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ І ФОТОГРАФІЙ ЧЛЕНІВ І ВІДДІЛІВ ДО КАЛЕНДАРЯ У. Н. СОЮЗА НА РІК 1932.

Календар У. Н. Союза, який розходиться у багатьох тисячах примірників, є найлішим середником до оголошувань поміж американськими Українцями. Хто має який бизнес, а залежить йому на тім, аби про нього знало як найбільше людей, повинен дати своє оголошення до календаря У. Н. Союза. Ціни є вельми приступні, зваживши, що наклад буде виносити 20,000 примірників. Ціла сторона, 34 кв. цалів, коштує $30.00; половина $15.00; чверть $10.00; осьма часть $5.00; перша й остання сторона в части оголошень по $35.00. Хто хотів би в своїм оголошенню помістити також і фотографію, чи то свою чи свого бизнесу, мусить прислати з неї готову до друку клішу; коли ні, то поносить кошт виготовлення такої кліші з фотографії, то значить, що його оголошення буде стільки корожче коштувати, скільки виносить кошт виготовлення з фотографії друкарської кліші.

Текст оголошень мусить знаходитися в редакції по день 30 серпня б. р. Гроші за оголошення належить посилати рівночасно. Оголошення на кредит безуслівно не будуть друкуватися.

Фотографії Братств і Товариств. Відділи У. Н. Союза, а також кружки співацькі і театральні, школи, банди, які є при відділах У. Н. Союза (коли який кружок, співацьке товариство і т. п. не є при відділі У. Н. Союза, таких після ухвали не будеться поміщувати у календари), хотілиб, аби їх фотографії були поміщені в календари на 1932 рік, зволять їх прислати на адресу „Свобода" найдальше по день 30 серпня б. р. Рівночасно проситься прислати з фотографією чек або моні-ордер, виписаний на імя „Свободи" на суму $10.00. Ці гроші ужиється на покриття коштів виготовлення з фотографії друкарської кліші. Місце в календари безплатно.

Всі фотографії мусять бути добре опаковані.

Всі письма належить адресувати:

„SVOBODA"
81-83 GRAND ST., або P. O. BOX 346,
JERSEY CITY, N. J.

Б. Дністрянський.

ДАВНЕ МИНУЛЕ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІЇ ТА ОСТАННЯ СПРОБА ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТИ

(8)

На початку революції большевицька партія була в совітах у меншости, але через широку агітацію та пропаганду, використовуючи помилки коаліційної влади, почала вона набирати все більшого впливу поміж робітництвом та в армії на фронті. Обстоюючи гасло негайного мира, радикальний розподіл землі, націоналізацію заводів, фабрик і банків та формулу совітської робітничо-селянської влади, большевицька партія вже підчас виступу ґенерала Корнілова (кінець серпня 1917 р.) була найсильнішою партією у Петербурзі, Москві та на фронті. А через два місяці вона успішно робить переворот, захоплює владу в Росії, припиняє війну та розпочинає ті соціялістичні експерименти, які ще й досі не скінчилися.

Таким чином проволікання з миром, земельною реформою, фетишизм перед Установчою Радою та взагалі опортунізм російських соціялістів і трусливість та сервілізм ліберальної буржуазії большевики використали з ґеніяльною зручністю. Правда, вони з неменшим спритом зуміли скористатися і стихійним рухом темних народніх мас, при потребі уживаючи демаґоґії, а де брехні, але їх рішучість, революційна енерґія та широкі пляни і падзвичайна відвага та розмах теж дуже імпонували робітникам та селянам (диви: П. Мілюков „История второй русской революции" т. І.).

VI. Революція на Україні.

Проте події розвивалися на Україні і в Росії не цілком однаково. Українська нація, позбавлена в процесі історичного розвитку та неволі власної аристократії та буржуазії (на Україні це були переважно Москалі, Німці, Поляки, Жиди, або „обрусілі" наші земляки, так звані „малороси"), не маючи великого національно свідомого пролетаріяту, навіть без численної свідомої дрібної буржуазії та інтеліґенції, себто нація багато міліонового, але несвідомого селянства, невеликої частини свідомого рбітництва та інтеліґенції, переважно сільської, і малосвідомого міщанства (ремісники, крамарі, дрібні підприємці) з самого початку революційного руху починає робити заходи захопити владу на Україні у свої руки. Керовники української нації, хоч може і не зовсім ясно, відчували та розуміли, що для цього у першу чергу необхідно захопити у свої руки ріжні місцеві ради, бо останні на початку революції були у великій мірі не в українських руках.

Отже, засновуючи Українську Центральну Раду, яка стала згодом, так мовити, національним парляментом і стояла понад усіми місцевими радами, українські патріоти виявили великий політичний сприт та досить глибоке розуміння революційного руху. І справді, через досить короткий час належної праці більшість селянських рад була вже в руках українських соціялістів, а в салдатських радах українські партії мали дуже великий вплив, і тільки робітничі ради мали переважаючу неукраїнську більшість, особливо по великих центрах.

Розуміючи, що підчас революції ніяк не можна гаяти часу та треба використовувати відповідну ситуацію, Українська Центральна Рада ухвалила приступити до орґанізації автономного ладу на Україні. Але проти цього виступила російська буржуазія, а і російські соціялістичні партії, за випятком большевиків теж поставились неприхильно. Тоді Центральна Рада, відповідно підготовивши українську націю до революційного чину, через зїзди військовий, селянський та робітничий з певною рішучістю та відвагою видала у червні 1917 р. свій перший Універсал, який є безперечно важним історичним актом, бо він відновив, хоч і не цілком, українську державність, яку нація втратила в попередні століття.

Українські народні маси прийняли цей акт з ентузіязмом, готові збройною силою підтримати Центральну Раду, якби до того була потреба. Російський уряд, наляканий небезпекою внутрішньої національної боротьби, пішов на порозуміння з Центральною Радою, яка від того часу доповнюється представниками від революційної демократії України і стається парляментом автономної України. Правда, на основі цеї угоди права українського уряду були значно обмежені у порівнанні з вимогами першого Універсалу і навіть межі автономної України поширювались тільки на пять ґуберній, тоді, як інші чотири залишались покищо російськими провінціями. Але Центральна Рада вважала ці обмеження тимчасовими, сподіваючися зчасом при кращих обставинах добитися цілкозитої ревізії тої угоди, яку вона признала другим Універсалом у липні 1917 р. Безперечно, що ця угода була кроком назад в історії української революції, але поступом у загальному процесі визволення української нації.

Знаючи ще свої невеликі сили, яких не вистарчало для боротьби, як з російською буржуазією, що особливо ворожо ставилась до відродження української державности, так і проти російської революційної демократії, та свідома того, що перед нею стоять два завдання — а саме відродження нації та культури і відновлення державности, без якої безперечно не можна було серіозно реалізувати перше завдання, Українська Центральна Рада пішла на цей компроміс, який начеб закінчив був перший період української революції, щоб у її майбутньому розвитку, змічнивши свої сили, зробити відповідні дальші кроки вперед.

Цілком зрозуміло, що Центральна Рада знаходилася в руках українських соціялістичних партій, бо саме вони мали досить великий вплив поміж селянами, салдатами та робітниками, тоді як українські ліберали та демократи не мали ґрунту під собою, бо буржуазія України виступила не тільки проти автономії України, але навіть ворожо ставилася до самого відродження нації. Характеристично, що на Україні найбільшу політичну ролю відогравала, як то було тоді і в Росії, українська партія соціялістів-революціонерів, бо, обстоюючи радикальну земельну реформу, позискала прихильність селян та салдатів і здобула поміж ними великий вплив.

(Далі буде).

ЩО ВІДЧУВАЄ ЧОЛОВІК В ХВИЛИНІ СМЕРТИ?

Враження осіб, виратуваних в останній хвилині від смерти, свідчать, що страх грає більшу ролю в хвилині смерти, ніж фізичні болі.

Адмірал Бофорт, що в молодому віці топився, але був виратуваний, так описує свої враження з того випадку:

„З хвилиною, як я перестав боротися, цілковитий спокій заступив мої фізичні болі і почуття страху. Мене опанувала апатія, але я не мав свідомости, що вмираю. Мені здавалося, що тонути не є болючо.

„Я перестав думати про евентуальну поміч і не відчував ніяких терпінь. Я був у стані підсвідомости і мав таке враження, яке мається передтим, заки заснеться по великій фізичній втомі. Але мої думки були зовсім ясні і бігли з незвичайною швидкістю. Ще сьогодні пригадую собі їхній порядок: Передовсім мені пригадалася картинка катастрофи, моя незручність, що спричинила випадок, переполох між людьми, який спричинила моя катастрофа й враження, яке вона викликала на мойому батькови. Дальше я почав думати про родину. Опісля я пригадав собі наше село, школу, час втрачений і зле вжитий у життї. В тій одній хвилині я побачив зовсім ясно і виразно ціле своє життя".

А тепер послухаймо, що говорить славний альпініст, який упав з висоти сімдесять метрів, відбиваючись від скали до скали: „Я дуже докладно розумів, що зі мною сталось, і рахував кожний удар, але як хорий під хльороформом — я не відчував ніякого болю. Кожний удар був щораз сильніший. Пригадую собі, що я думав тоді, що згину, якщо чергові удари будуть ще сильніші. Ті скоки в простори не були неприємні, але мені здавалося, що я стратив би притомність, якщоб була віддаль між одною скалою і другою, від яких я відбивався. Я є певен, що смерть, спричинена упадком з великої висоти, є одною з найменше болючих".

Дуже цікаві є спостереження лікарів, які вони робили в хвилині, коли вбийник Карара гинув під ножем ґільотини.

Засуджений, що підходив до ґільотини, був блідий як смерть і зовсім безвладний. Не ставив ніякого опору.

Коли йому стяли голову, зі шиї не впала ні одна капля крови.

Тіло, кинене до коша, вдарило шиєю в беріг і задержалося на секунду. Щойно тоді витрисли на висоту одного метра дві струї крови, обливаючи ґільотину.

По думці лікарів, фізичні терпіння не існують у хвилині, як кат стинає людині голову. Але страшні моральні терпіння мучать людину кілька мінут перед смертю під вістрям ґільотини.

Американець Ман, якого підчас світової війни повісили, а опісля відтяли з шибениці, твердить, що відчував далеко більші болі тоді, як його відтинали з шибениці, ніж як його вішали. Ті муки були такі страшні, що він пізніше заклинався, що за найбільші скарби, які є на світі, не хотів би другого такого „воскресення".

Антін Вітербі, скомпромітований політично, постановив згинути з голоду. По сімнадцятьох днях без їди і пиття Вітербі згинув. Перед смертю написав свої спомини. На останній сторінці написав:

„Короткі хвилини, що, лишаються мені, плинуть спокійно. — Час пливе як вода в потоці серед гарної розкішної левади. Лямпа без оливи внедовзі погасне..."

Ось такі враження, як твердять „специ", відчуває чоловік у хвилині смерти. Дуже тяжко їх провірити, але хто хоче, хай вірить тим, що вже вмирали і „воскресали".

ЧОЛОВІК, ЩО МАВ 12 МІЛІОНІВ ПРИЯТЕЛІВ.

У Лондоні помер У. А. Мекдангел, котрий сказав про себе, що має 12 міліонів приятелів. Цікавий був то чоловік. Що дня можна було його стрінути в Пікаділи, де продавав ріжні фільософічні летючки. Виголошував при цьому відчити зі своїх фільософічних гігієнічних і фонетичних студій, а після відчитів продавав летючки. З дому був дуже маючий та студіював в університетах ріжних країв, а потім стався справжнім мистецьким богемістом. Життя сходило йому на медитаціях, літературній творчости, проповідях і т. д. Був дуже скромний. Ввесь день майже проводив на вулиці. В Лондоні й цілій Англії здобув собі велику популярність, так що сміло міг сказати, що має 12 міліонів приятелів і прихильників. Був журналістом, письменником, фільмовим артистом, професором університету, а навіть фабрикантом. Але при ніяким із тих фахів не задержався довше, бо хотів присвятитися фільософії, яку передполуднем студіював у своїй кімнатці, а пополудні виголошував промови по лондонських парках і вулицях. Крім фільософії (написав 20 книжок і брошур) займався і щастям людства: придумав спеціяльну методу відживлювання. Сам жив овочами, головнож горіхами і сирою яриною й при цьому чувся зовсім здоровим. Свою теорію назвав „мельондія"; точно описав, що чоловік має їсти, як довго спати, як зодягатися і т. д. Помер на 80-му році життя.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

ТАРЗАНІВ СИН.

(6)

Того дня вечером, коли їх син не зявлявся на вечеру, жінка лорда Грейстока знова завернула розмову на малпу Аякса. „Джан", каже вона „нам треба доконче щось зробити, щоби відобрати Джекови його запал до дикого життя, який, я боюся, він одідичив від тебе. Знаєш, що я все боюся, що наш хлопець може мати потяг до життя в джунглях у своїй крові, а тоді"... Вона не могла далі висказувати своїх думок.

—o—

Ті уж засміявся з неї та нагнувшися до неї, поцілував її. „Та з того, що Джек хоче бачити Аякса, ще не виходить, що він хоче женитися з малпою", він сказав, і додав уже поважніще: „Я все ще думаю, що ти сильно помиляєся; що не дозволяєш мені оповісти нашому синові про моє давнє життя".

—o—

Але лейді Грейсток тільки хитнула головою, як вона все робила, скільки разів він говорив про справу. Вона ніколи не зможе пристати на це, щоби оповісти синови історію Тарзана. Що за бажання могли би повстати в серцю хлопця, якби він довідався, що його батько зріс серед малп. А тимчасом Джек забавлявся скільки міг, у музичній галі, куди він прибув саме тоді, як на сцену мав вийти Аякс.

—o—

Як малпа показувала свої штуки, очи хлопця отвиралися широко з подиву. Трейнер малпи зі сцени побачив гарного хлопця в льожі. Приходила хвилина, коли Аякс мав іти між публику, вдаючи, що він шукає давно загубленого кревняка. Нині трейнер звернув увагу малпи на будучого лорда Грейстока. Могуча, волохата малпа одним скоком була коло хлопця — і цього вечера вона вже більше штук не показувала.

—o—